

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/98/2024
Identifikačné číslo spisu:	6307200536
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6307200536.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Ing. Ľ. T., nar. XX. XX. XXXX, A., T.Á. XXXX/XX, 2/ Obec Beňuš, IČO: 00 313 289, Beňuš, Beňuš 355, IČO: 00 313 289, obaja žalobcovia právne zastúpení spoločnosťou CERHA HEMPEL Šiška & Bannert s.r.o., Bratislava, Zochova 6-8, IČO: 36 861 961 proti žalovanej: Mgr. art. D. H., nar. XX. XX. XXXX, A., K.T. XX, zastúpená Mgr. Petrom Luptákom, advokátom, Banská Bystrica, Nám. Š. Moyzesa 3, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na bývalom Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 5C/459/2015, teraz na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. BR-5C/459/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/266/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/266/2018 vo výrokoch I., II., III., V., VI. z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Brezno z 12. mája 2023 č. k. 5C/459/2015 - 888.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. júla 2018 č. k. 5C/459/2015-621 určil, že žalobca 2/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor pre katastrálne územie A. na liste vlastníctva č. XXXX, pozemku parcelné č. KNC 1164/2 o výmere 28 m², zastavané plochy a nádvoría, s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 1/ v rozsahu 100 % (výrok III.), ďalej vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi 2/ v rozsahu 50 % (výrok IV.). V odôvodnení uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou po poslednom pripustení zmeny domáhali určenia, že:

I. z nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre obec Beňuš, katastrálne územie A., parcely registra C na LV č. XXX, parcela č. 1159 sa vytvárajú dve nové parcely: vytvára sa nová parcela č. 1159/1 vo výmere 80 m², ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2; vytvára sa nová parcela č. 1159/2 vo výmere 6 m², ktorá je v podielovom vlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2,

II. z nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre obec Beňuš, katastrálne

územie A., parcely registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/3 sa vyčleňuje nová parcela č. 1164/8 vo výmere 79 m², ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2,

III. zvyšná časť nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre obec Beňuš, katastrálne územie A., parcely registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/3 má výmeru 117 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/,

IV. nehnuteľnosť vedená Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre obec Beňuš, katastrálne územie A., parcela registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/2 má výmeru 28 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/,

V. hranice jednotlivých parciel sa určujú podľa priloženého geometrického plánu. Zároveň žalobcovia predložili nový geometrický plán č. 11976454-S-Gp-F-146/2018 z 26. apríla 2018, úradne overený Okresným úradom Brezno, katastrálnym odborom pod č. 234/18 dňa 24. mája 2018, ktorý nanovo rozdelil pozemky - parcely č. 1159 a č. 1164/3.

Na základe zisteného skutkového stavu a jeho právneho vyhodnotenia dospel k záveru, že žaloba žalobcov po vyššie uvedenom poslednom pripustení zmeny žaloby je čiastočne dôvodná. Mal preukázané, že pokiaľ sa týka parcely KN-C č. 1159, táto má v súčasnosti výmeru 87 m² a súčasný právny stav svedčí v prospech žalobcu 1/ a v prospech žalovanej, pre každého v 1/2. Pokiaľ sa týka prvého výroku pripustenej zmeny žaloby, ktorým sa žalobcovia domáhajú určenia, že z parcely KN-C č. 1159 sa vytvárajú dve nové parcely: vytvára sa nová parcela č. 1159/1 vo výmere 81 m², ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2 a vytvára sa nová parcela č. 1159/2 vo výmere 6 m², ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2, dospel k záveru, že v tejto časti je žaloba nedôvodná, nakoľko žalobca 1/ nemá na určení svojho spoluvlastníckeho podielu náliehavý právny záujem (§ 137 písm. c) CSP), pretože to, čoho sa žalobou domáha, mu už patrí, teda sa domáha určenia takého vlastníckeho stavu, ktorý je aj v súčasnosti zapísaný v katastri nehnuteľností, pričom niet logického dôvodu, aby sa parcela KN-C č. 1159 rozdelila na dve parcely, pričom vlastnícky sa situácia nezmení. Rovnako tak žalobca 1/ nemá náliehavý právny záujem na určení vlastníctva žalovanej a zároveň žalobca 2/ nemá náliehavý právny záujem na určení vlastníctva žalovanej a ani na určení vlastníctva žalobcu 1/. V tejto časti preto žalobu považoval za nedôvodnú, a preto ju zamietol. Považoval za nesporné, že žalovaná je v súčasnosti v katastri nehnuteľností zapísaná ako výlučná vlastníčka pozemkov - parcely KN-C č. 1164/2 o výmere 28 m² a parcely KN-C č. 1164/3 o výmere 196 m² nachádzajúcich sa v katastrálnom území A.. V roku 1998 žalobca 1/ a pôvodná žalovaná S. C. požiadali žalobcu 2/ o odkúpenie časti parcely KN-C č. 1164, časť W., ktorú kúpu odsúhlasil Obecný úrad Beňuš uznesením č. 180/97. Predmetná kúpna zmluva z 22. júla 1998 bola napokon uzavretá len medzi žalobcom 2/ a pôvodnou žalovanou S. C.. Žalobca 2/ na základe tejto zmluvy odpredal pôvodnej žalovanej S. C. nehnuteľnosť v katastrálnom území A. vedenú na LV č. XXX ako parcela KN-C č. 1164/3 zastavaná plocha (dvor) o výmere 119 m² v celosti a parcela KN-C č. 1164/2 - zastavaná plocha (iná plocha) o výmere 28 m² v podiele 1/2 a parcela KN-C č. 1150/2 - zastavaná plocha o výmere 4 m², na základe geometrického plánu č. 00634808-212/97 z 18. mája 1998 za 2.740,00 Sk, t. j. 20,00 Sk za m². Kúpnu cenu pôvodná žalovaná S. C. žalobcovi 2/ aj vyplatila, o čom svedčí príjmový pokladničný doklad z 23. júla 1998. Zmluva bola perfektná, avšak návrh na vklad podaný nebol napriek tomu, že účastníci zmluvy sa dohodli na tom, že návrh podá kupujúca, t. j. pôvodná žalovaná S. C.. Táto tak neurobila z dôvodu, že mala záujem okrem kupovaných nehnuteľností vysporiadať aj iné nehnuteľnosti, na ktoré nechala vyhotoviť geometrický plán, ten však nebol akceptovaný správou katastra, preto zvolila iný spôsob, a to nadobudnutie vlastníctva na základe notárskeho osvedčenia titulom vydržania. Pôvodná žalovaná S. C. teda mala vedomosť o vlastníctve obce, keďže uzatvorila kúpnu zmluvu dňa 22. júla 1998 s obcou ako predávajúcim účastníkom zmluvy práve ohľadom týchto nehnuteľností. Preto potom podľa názoru súdu nemohla v nijakom prípade splniť zákonné atribúty nadobudnutia vlastníctva vydržaním, najmä nemohla byť dobromyseľná. Pôvodná žalovaná S. C. si nechala osvedčiť vlastníctvo okrem iného k nehnuteľnostiam parcela KN-C č. 1159, KN-C č. 1164/2 a KN-C č. 1164/3 dňa 29. júla 1998, žalobcovia 1/, 2/ podali žalobu na určenie vlastníctva v lehote 10 rokov. Zároveň nehnuteľnosti parcela č. 1164/2 a č. 1164/3 sú nepochybne vo vlastníctve žalobcu 2/, ktorý ich nadobudol vydržaním, čo bolo konštatované v notárskej zápisnici N 132/95, NZ 403/95 z 13. septembra 1995, kde titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva bol v zmysle zákona č. 138/1992 Zb. protokol o prechode vlastníctva veci z bývalého ONV Banská Bystrica na Obec

Beňuš v zmysle § 14 citovaného zákona, ako aj konštatovaný užívací stav osadníckych elaborátov a oprávnená držba obce, čo sa napokon premietlo aj v LV č. XXX. Súd mal za to, že kúpna zmluva z 22. júla 1998 bola medzi žalobcom 2/ ako predávajúcim a pôvodnou žalovanou S. C. ako kupujúcou uzavretá platne, táto mala účinok obligračný a zaväzovala vlastníka, aby svoje právo na nadobúdateľa previedol. Pokiaľ sa potom týka tretieho výroku pripustenej zmeny žaloby, ktorým sa žalobcovia domáhali určenia, že zvyšná časť nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor pre obec Beňuš, katastrálne územie A., parcely registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/3 má výmeru 117 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/, dospel k záveru, že v tejto časti je žaloba nedôvodná, nakoľko žalobca 2/ platne previedol svoje vlastnícke právo k parcele KN-C č. 1164/3 o výmere 119 m² v celosti na pôvodnú žalovanú S. C.Ú.. Zároveň v tejto časti musel konštatovať aj nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu 1/ na určení vlastníctva žalobcu 2/, keďže žalobca 1/ môže konať len za seba a domáhať sa svojich tvrdených práv. Mal za preukázané, že čo sa týka parcely KN - C č. 1164/2, táto má v súčasnosti výmeru 28 m² a momentálny právny stav svedčí v prospech žalovanej v celosti. Ohľadne štvrtého výroku pripustenej zmeny žaloby, ktorým sa žalobcovia domáhali určenia, že parcela KN-C č. 1164/2 má výmeru 28 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/, dospel k záveru, že v tejto časti je žaloba čiastočne dôvodná. Žalobca 2/ na základe kúpnej zmluvy z 22. júla 1998 platne previedol svoje vlastnícke právo k parcele KN - C č. 1164/2 o výmere 28 m² na pôvodnú žalovanú S. C. len v podiele 1/2. V nadväznosti na tú skutočnosť, že v katastri nehnuteľností je zapísaná žalovaná ako vlastníčka v celosti, žalobca 2/ podľa názoru súdu osvedčil naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva. Súd žalobe v tejto časti vyhovel len čiastočne, keď určil, že žalobca 2/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor pre katastrálne územie A. na LV č. XXXX, pozemku parc. č. KN-C 1164/2 o výmere 28 m², zastavané plochy a nádvorcia s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku. V prevyšujúcej časti, pokiaľ sa žalobca domáhal určenia vlastníctva k predmetnej parcele v celosti, potom žalobu považoval za nedôvodnú, a preto ju zamietol. Ohľadne druhého výroku pripustenej zmeny žaloby, ktorým sa žalobcovia domáhali určenia, že z parcely KN - C č. 1164/3 sa vyčleňuje nová parcela č. 1164/8 vo výmere 79 m², ktorá je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu 1/ v podiele 1/2 a žalovanej v podiele 1/2, ako vyplýva z geometrického plánu č. 00634808-212/97 z 18. mája 1998, parcela č. 1164/3 bola vytvorená z parcely č. 1164 - odčlenená ako diel 3 s výmerou 119 m² a z parcely č. 1159 - odčlenená ako diel 13 s výmerou 77 m². Pôvodná žalovaná S. C. už v liste z 2. mája 2007 uznala, že v roku 1998 sa nedôvodne k parcele č. 1164 pripojila odkúpená parcela č. 1159 a poukázala na zmluvu z 22. februára 1978; na pojednávaní dňa 9. decembra 2009 uviedla, že ak by si žalobcovia dali urobiť geometrický plán a prilepili k parcele č. 1159 77 m², možno by s tým aj súhlasila, pretože tieto skutočnosti nezavinila. Ak bola časť parcely KN-C č. 1159 o výmere 77 m² z nejakých dôvodov pričlenená k parcele KN-C č. 1164/3, mohlo tak byť vykonané len zákonným spôsobom. Iný spôsob nemôže požívať právnu ochranu, a teda je v rozpore s § 3 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené súd videl možnosť v tejto časti žalobe vyhovieť vo vzťahu k žalobcovi 1/, pričom naliehavý právny záujem by spočíval v tom, že inou ako súdnou cestou vlastníctvo k nehnuteľnostiam usporiadať nemôže. Žalobca 1/ ale nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníctva žalovaných, určiť spoluvlastnícky podiel žalovanej v 1/2 možno len na základe vzájomnej žaloby, nie na základe žaloby žalobcu 1/. V tejto časti preto žalobu považoval za nedôvodnú. Pokiaľ vyhovel žalobe v časti a určil, že žalobca 2/ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre katastrálne územie A. na LV č. XXXX, pozemku parcelné č. KN-C 1164/2 o výmere 28 m², zastavané plochy a nádvorcia s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku, parcely KN-C č. 1164/2 sa geometrický plán číslo 11976454-S-Gp-F-146/2018 z 26. apríla 2018 nijako nedotýka, a teda výrok rozhodnutia o tejto časti je spôsobilý, aby mohol slúžiť ako podklad na zápis práv k nehnuteľnostiam. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov a žalovanej rozsudkom z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/266/2018 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., v časti výroku II. a v závislých výrokoch o trovách konania (III., IV. výrok) zmenil tak, že:

I. Určil, že žalobca 1/ je podielovým spoluvlastníkom s veľkosťou podielu 1/2 k celku k nehnuteľnosti označenej geometrickým plánom vyhotoveným X. - J.. T. W. č. plánu 11976454-S-Gp-F-146/2018,

mapový list č. Tisovec 8-03, 25/2007 z 26. apríla 2018, úradne overeným Okresným úradom Brezno dňa 24. mája 2018 Ing. F., pod č. 234/18, okres Brezno, obec Beňuš, katastrálne územie A., a to p. č. 1164/8 o výmere 79 m², zastavané plochy, s tým, že geometrický plán je súčasťou rozsudku.

II. Určil, že žalobca 2/ je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti s veľkosťou podielu 1/1 k celku k nehnuteľnosti označenej geometrickým plánom vyhotoveným X. - J.. T. W. č. plánu 11976454-S-Gp-F-146/2018, mapový list č. Tisovec 8-03, 25/2007 z 26. apríla 2018, úradne overeným Okresným úradom Brezno dňa 24. mája 2018 Ing. F., pod č. 234/18, okres Brezno, obec Beňuš, katastrálne územie A., a to p. č. 1164/3 o výmere 117 m², zastavané plochy, s tým, že geometrický plán je súčasťou rozsudku.

III. Určil, že žalobca 2/ je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti s veľkosťou podielu 1/1 k celku vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor, pre obec Beňuš, katastrálne územie A., zapísanej na LV č. XXXX, parcela č. 1164/2, vo výmere 28 m², zastavaná plocha a nádvorie.

IV. Vo zvyšnej časti výroku, ktorou súd prvej inštancie žalobu zamietol (časť II. výroku), rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

V. Vyslovil, že žalobca 1/ je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov prvoinštančného, dovolacieho, odvolacieho konania v rozsahu 75 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

VI. O trovách konania medzi žalobcom 2/ a žalovanou rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov prvoinštančného, dovolacieho, odvolacieho konania.

V odôvodnení uviedol, že zo žaloby možno vyvodiť, tak ako to správne vyvodil aj súd prvej inštancie, že žalobcovia sa domáhali určenia, že žalobca 1/ je vlastníkom podielu 1/2 geometrickým plánom vytvorenej novej parcely č. 1164/8 vo výmere 79 m² (odobratej z pôvodnej p. č. 1159, ktorá mala výmeru 164 m²) a žalovaná je tiež spoluvlastníkom podielu 1/2. Žalobcovia sa domáhajú určenia (navrátenia) vlastníctva tak, ako to bolo pred zapísaním vlastníckeho práva pôvodnej žalovanej do KN na základe notárskej zápisnice, osvedčenie vyhlásenia o vydržaní z 29. júla 1998 (N 490/98, NZ 438/98). Právna predchodkyňa žalovanej S. C.Á. jednoznačne potvrdila spoluvlastníctvo pôvodnej p. č. 1159, ktorá bola vo výmere 164 m², uznala, že v roku 1998 sa nedôvodne k „parcele č. 1164/3 pripojila časť parcely č. 1159“. V priebehu konania žalovaná nepreukázala relevantné právne úkony, z ktorých by vyplýval právny dôvod k odňatiu časti výmery o rozlohe 77 m² z parcely č. 1159. Ak bola časť parcely KN-C č. 1159 vo výmere 77 m² bez zodpovedajúceho právneho dôvodu pričlenená k parcele KN-C č. 1164/3, na základe čoho došlo k zmene vlastníctva, dôvodne sa žalobca 1/ domáha určenia vlastníctva k tejto neoprávnene oddelenej časti. Po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že ide o odchýlku v meraní, ktorá nemá za následok zmenu pôvodných vlastníckych vzťahov. Geometrickým plánom sa nemenili rozmery parciel. Vzhľadom na uvedené zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby vo vzťahu k žalobcovi 1/ a vyhovel žalobe v tejto časti. Mal za to, že právna predchodkyňa žalobcu bola vlastníčkou v podiele 1/2 nehnuteľnosti parcely č. 1164/8 vo výmere 79 m², ktorá pôvodne tvorila časť parcely č. 1159, nehnuteľnosť bola nesporne nadobudnutá právnymi predchodcami žalobcu 1/ a žalovanej do podielového spoluvlastníctva v podieloch 1/2 v roku 1978, ako to vyplýva aj z pôvodného listu vlastníctva. Preto zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti a určil, že žalobca je spoluvlastníkom podielu 1/2 p. č. 1164/8 vo výmere 79 m² zastavaná plocha. Naliehavý právny záujem žalobcu 1/ na určení vlastníctva parcely č. 1164/8 vo výmere 79 m² v podiele 1/2 k celku je v tom, že žalobca sa domáha určenia svojho vlastníckeho práva proti žalovanej, ktorá je evidovaná v KN ako vlastníčka a na základe rozhodnutia dosiahne žalobca zmenu zápisu v KN. Ďalšími výrokmi (navrhnutými výrokmi III., IV.) žalobcovia žiadali určiť, že zvyšná časť nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor pre obec Beňuš, k. ú. A.L., parcely registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/3 má výmeru 117 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/ ako aj, že nehnuteľnosť vedená Okresným úradom Brezno, katastrálny odbor pre obec Beňuš, k. ú. A., parcela registra C na LV č. XXXX, parcela č. 1164/2 má výmeru 28 m² a je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/. Zo žaloby možno vyvodiť, tak ako to vyvodil správne aj súd prvej inštancie, že žalobcovia sa domáhajú určenia (navrátenia) vlastníctva tak, že parcela č. 1164/2 o výmere 28 m² je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/ a parcela č. 1164/3 o výmere 117 m² vytvorená geometrickým plánom je vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/. Výkonaným dokazovaním je nesporné, že žalovaná je v súčasnosti zapísaná ako výlučná vlastníčka pozemkov - parcely KN-C č. 1164/2 o výmere 28 m² a parcely KN-C č. 1164/3 o výmere 196 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území A., zapísané na LV č. XXXX.

Žalovaná tvrdila, že je vlastníčkou sporných parciel, tieto kúpila jej právna predchodkyňa od pôvodných osadníkov spolu s chalupou a v dobrej viere ich ako svoje vlastné užívala a splnila tak podmienky vydržania, stala sa vlastníčkou týchto pozemkov priamo zo zákona (§ 10 zákona č. 293/1992 Zb., § 39 zákona č. 330/1991 Zb.). Podľa zákona č. 224/1925 Zb. osadník mohol nadobudnúť vlastnícke právo len k nehnuteľnostiam, ktoré boli predtým vo vlastníctve štátu. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaná nenamietala pôvodné vlastníctvo štátu k predmetným pozemkom. Žalobca 2/ nadobudol parcely KN-C č. 1164/2 a KN-C č. 1164/3 na základe „protokolu o prechode vlastníctva vecí“ z 24. júna 1991 v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. Keďže nie všetky nehnuteľnosti v užívaní obce boli na základe delimitácie zapísané do vlastníctva obce, čo sa však stalo len nedopatrením, dňa 13. septembra 1995 bolo vydané osvedčenie o vydržaní notárskou zápisnicou č. N132/95, NZ403/95 pre žalobcu 2/, z ktorého vyplynulo, že predmetné nehnuteľnosti v celosti od nepamäti slúžili obci z časti ako miestne komunikácie a z časti ako verejné plochy, spravované obcou, do roku 1990 boli vlastnícky vedené na LV č. X na bývalé ONV Banská Bystrica, v rámci delimitácie prešli v roku 1995 do vlastníctva obce. Nesprávnym odovzdaním dokumentov sa stalo, že do delimitačných protokolov neboli zapísané všetky parcely, ktoré obec skutočne spravuje a ktorých je vlastníkom. Po nahliadnutí do osadníckeho elaborátu boli identifikované aj ostatné parcely, uvedené v notárskom osvedčení, a keďže ich Obec A. skutočne užívala, bolo po splnení ostatných zákonných náležitostí vydané osvedčenie, ktoré slúžilo ako podklad pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Uvedené sa premietlo aj v LV č. XXX. Samotná pôvodná žalovaná S. C. mala vedomosť o vlastníctve obce, čo preukazuje jej vyjadrenie (č. I. 81 spisu), v ktorom uviedla, že parcelu č. 1164/2, 1164/3, 1150/2 odkúpila od Obce Beňuš. Odvolací súd uviedol, že pridelenie nehnuteľnosti osadníkovi sa mohlo uskutočniť podľa zákona č. 224/1995 Zb., a to rozhodnutím súdu a následným zápisom do pozemkovej knihy. V konaní nebolo preukázané, že by právni predchodcovia žalovanej uvedeným postupom vlastníctvo k sporným pozemkom nadobudli. Do 1. januára 1951 platilo pre vydržanie uhorské obyčajové právo, ktoré pri vydržaní nehnuteľnosti vyžadovalo pokojnú držbu po dobu 32 rokov. Od 1. januára 1991 platil stredný Občiansky zákonník, ktorý vyžadoval oprávnenú a nepretržitú držbu v trvaní 10 rokov. Obe právne úpravy vyžadovali okrem nepretržitej držby po stanovenú dobu aj dobromyseľnosť, resp. presvedčenie nadobúdateľa, že mu nehnuteľnosť patrí do vlastníctva. Žalovaná však netvrdila žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodíť dobromyseľnosť držby. Samotná skutočnosť, že pán W., neskôr tvrdený pán F. boli osadníkmi a užívali predmetnú nehnuteľnosť, nepreukazuje bez ďalšieho i vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, teda zmenu pôvodného vlastníka štátu. Podľa § 10 zákona č. 293/1992 Zb. vlastníkom nehnuteľnosti osadníkov podľa osobitných predpisov je osadník alebo jeho právny nástupca, ak toto vlastníctvo k nehnuteľnosti nenadobudol niekto iný a osadník inak spĺňa podmienky vydržania. Podľa § 39 zákona č. 330/1991 Zb. osadníkom podľa osobitného predpisu alebo právnym nástupcom osôb, ktoré boli osadníkmi alebo nadobúdateľmi, sa prevedie bezplatne do vlastníctva pozemok vo vlastníctve štátu v časti zastavaný obytnými domami a vedľajšími stavbami vo vlastníctve týchto osôb vrátane domu, nádvoria a záhrad do výmeru 0,10 hektára. Žalovaná v súvislosti s uvedeným nepreukázala splnenie podmienok vydržania, nebola teda preukázaná zmena pôvodného vlastníka, t. j. štátu. Žalovaná tvrdila, že predmetné nehnuteľnosti kúpila jej právna predchodkyňa dňa 22. augusta 1978 (č. I. 111) spolu s chalupou od rodiny Š. W., ktorí boli pôvodnými osadníkmi. Neskôr tvrdila tiež, že si prikúpila časť dvora od pána F., tiež osadníka, a tak vstúpila do dobromyseľnej držby okrem iných parciel aj k sporným parcelám 1164/2, 1164/3 a od tejto doby ich nerušene, dobromyseľne užíva. Uviedla, že ide vlastne o dvor k jej chalupe, cez ktorý sa prechádza z hlavnej cesty, už pôvodní vlastníci, ktorí to odpredali, využívali tento dvor ako prístup k ich rodinnému domu, pretože tam iný prístup nie je. V roku 1997 pristúpila právna predchodkyňa žalovanej k majetkovo právnemu vysporiadaniu týchto nehnuteľností. Obec Beňuš jej súhlas k osvedčeniu vydržania nedala, ale uviedla, že jej predmetné parcely odpredá kúpnu zmluvou, pretože ich má obec na liste vlastníctva. Predmetná kúpna zmluva z 22. júla 1998 (č. I. 68 spisu) bola uzavretá medzi Obcou Beňuš a pôvodnou žalovanou S. C.. Žalobca 2/ na základe tejto zmluvy odpredal pôvodnej žalovanej S. C. okrem iných aj nehnuteľnosti v katastrálnom území A. vedené na LV č. XXX ako parcela č. 1164/3 zastavaná plocha (dvor) o výmere 119 m² v celosti a parcela KN-C č. 1164/2 zastavaná plocha (iná plocha) o výmere 28 m² v podiele 1/2 na základe geometrického plánu číslo 00634808-212/97 z 18. mája 1998 za 2.740,00 Sk, t. j. 20,00 Sk za 1 m². Zmluva bola perfektná, avšak návrh na vklad podaný nebol napriek tomu, že účastníci zmluvy sa dohodli na tom, že návrh podá kupujúca, t. j. pôvodná žalovaná S. C.. Táto tak neurobila, pretože mala záujem

okrem kupovaných nehnuteľností vysporiadať aj iné, na ktoré nechala vyhotoviť geometrický plán, tento však nebol akceptovaný správou katastra, preto zvolila iný spôsob, a to nadobudnutie vlastníctva na základe notárskeho osvedčenia titulom vydržania. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že predmetné pozemky kúpila jej právna predchodkyňa od pôvodných osadníkov v roku 1978 aj s chalupou na základe neperfektnej zmluvy a tieto vydržala, Občiansky zákonník v znení platnom v čase vstupu právnej predchodkyne žalovanej do tvrdenej držby pozemkov (rok 1978), nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním vôbec neupravoval. Možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva takýmto spôsobom bola zavedená až novelou vykonanou zákonom č. 131/1992, účinnou od 1. apríla 1983. Rozsah subjektov vydržania bol však obmedzený (vydržanie bolo obmedzené na občanov) a rovnako bol obmedzený aj rozsah predmetu vydržania, keď nebolo možné vydržať vlastnícke právo najmä k pozemkom. Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 509/1991 Zb., účinnou od 1. januára 1992, boli tieto obmedzenia odstránené. Pokiaľ v preskúmvanej veci, ako to tvrdila žalovaná strana, sa právna predchodkyňa žalovanej ujala v roku 1978 držby pozemkov na základe zmluvy o ich prevode, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci zákon takúto registráciu vyžadoval, nemohla byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je ich vlastníčkou aj keď subjektívne mohla byť o svojom vlastníctve presvedčená. Požiadavka na registráciu zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnej veci bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne vymedzená ustanovením § 134 ods. 2 (v znení platnom do 31. decembra 1991) tak, že ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva (NS SR 4Cdo/283/2009). Právna predchodkyňa žalovanej teda so zreteľom na všetky okolnosti nebola dobromyseľná, preto nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. To, že právna predchodkyňa žalovanej nebola v dobrej viere, že jej svedčí vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam, preukazuje aj jej konanie, a to uzatvorenie kúpnej zmluvy na sporné nehnuteľnosti so žalobcom 2/ v roku 1998. Pôvodná žalovaná v podaní na č. l. 81 uvádza, že 29. júla 1998 od Obce Beňuš odkúpila parcely č. 1164/2, 1164/3, teda mala vedomosť o vlastníctve obce, čo tiež vylučuje dobromyseľnosť. Kúpnu cenu pôvodná žalovaná S. C. žalobcovi 2/ aj vyplatila. Zmluva bola perfektná, avšak návrh na vklad podaný nebol z dôvodu, ktorý vysvetlila žalovaná strana tak, že mala záujem okrem kupovaných nehnuteľností vysporiadať aj iné nehnuteľnosti, na ktoré nechala vyhotoviť geometrický plán, tento však nebol akceptovaný správou katastra, preto zvolila iný spôsob, a to nadobudnutie vlastníctva na základe notárskeho osvedčenia titulom vydržania. Vzhľadom na vyššie uvedené je správny záver súdu prvej inštancie, že k nadobudnutiu vlastníctva vydržaním právnou predchodkyňou žalovanej k nehnuteľnostiam parcelné č. 1164/2 o výmere 28 m² a pôvodnej parcely č. 1164/3 o výmere 119 m², ktorá bola vytvorená geometrickým plánom číslo 00634808-212/97 z pôvodnej parcely č. 1164 o výmere 507 m² (č. l. 94 spisu) nedošlo. Pôvodná žalovaná S. C. si nechala osvedčiť vlastníctvo dňa 29. júla 1998, žalobcovia 1/, 2/ podali žalobu na určenie vlastníctva v lehote 10 rokov. Nedošlo teda k zmene pôvodných vlastníckych vzťahov, keď vlastníkom bol štát (t. j. pred NZ). O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, 2 CSP, podľa pomeru úspechu vo veci.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výrokov I., II. a III. podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP a zároveň aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uviedla, že v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, konkrétne na pojednávaní konanom dňa 12. marca 2018, došlo podľa jej presvedčenia k hrubému porušeniu uvedeného základného princípu, keď súd prvej inštancie poučil právneho zástupcu žalobcov ohľadom naformulovania správneho znenia petitu žaloby, a to v rozpore s § 160 ods. 1 a 3 písm. b) CSP. V tomto smere poukazuje na zvukový záznam z uvedeného pojednávania, nie na zápisnicu vyhotovenú z uvedeného pojednávania súdom, pretože obsah uvedenej zápisnice presne nezodpovedá skutočnému priebehu pojednávania. Má za to, že tým, že súd prvej inštancie porušil princíp rovnosti sporových strán, pričom odvolací súd takýto postup súdu prvej inštancie v rozpore s § 380 ods. 2 CSP odobril, došlo v konaní pred odvolacím súdom ako súdom druhej inštancie k chybe uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože súd vyššie popísaným nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka má za to, že rozsudok odvolacieho súdu spočíval v celom rozsahu na nesprávnom právnom posúdení veci. Čo sa týka prvého výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým určil, že žalobca

1/ je podielovým spoluvlastníkom s veľkosťou podielu 1/2 k celku k nehnuteľnosti parcelné č. 1164/8 o výmere 79 m², zastavané plochy, dovolateľka tvrdí, že žalobca 1/ nemohol byť s takýmto návrhom úspešný, pretože ak bolo jeho snahou navrátiť právne vzťahy do stavu pred notárskej zápisnice o vydržaní vlastníckeho práva v prospech žalovanej (teda pred rok 1998), tak potom je potrebné zdôrazniť, že v tom čase vystupovala na strane žalobcu právna predchodkyňa terajšieho žalobcu 1/, pani V. T.. Súčasný žalobca 1/ teda nemal na takomto určení naliehavý právny záujem. Je presvedčená, že naliehavý právny záujem by žalobca 1/ mohol mať len na určení, že predmetná parcela patrí vo veľkosti podielu 1/2 do dedičstva po jeho právnej predchodkyni. Takýto návrh však žalobca 1/ na súde neuplatnil. Pokiaľ ide o výroky II. a III. rozsudku odvolacieho súdu, ktorými určil, že žalobca 2/ je vlastníkom veľkosti podielu 1/1 k nehnuteľnosti parcelné č. 1164/3 o výmere 117 m², zastavané plochy a parcely č. 1164/2 o výmere 28 m², zastavaná plocha a nádvorie, zapísaný na LV č. XXXX, tak splnenie podmienok pre vydržanie boli v danom prípade preukázané. Bolo preukázané, že ešte v roku 1978 pozemky kúpila od pôvodných osadníkov spolu s drevenicou právna predchodkyňa žalovanej. V konaní nebolo sporné, že pozemky užívala. Pravdou tiež je, že tento prevod vlastníctva z roku 1978 nebol nikdy nikde registrovaný, ani na štátnom notárstve, ako to bolo v tom čase predpismi vyžadované na prevod vlastníckeho práva. Záver odvolacieho súdu, že dovolateľka nespĺnila podmienky pre vydržanie, nie je správny. Právny názor ohľadne inštitútu vydržania je dovolacím súdom posudzovaný v rozhodnutiach 4Cdo/283/2009, ďalej 4Cdo/361/2012, 5Cdo/49/2010, 3Cdo/97/2009 a v iných. Dovolacím súdom je však posudzovaná táto právna otázka odlišne, protikladne s názormi v uvedených rozhodnutiach, a to v rozhodnutí 3Cdo/117/94 (R 44/96). Na tento (nepochybne starší judikát) nadviazal aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v nedávno publikovanom náleze sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018. Je teda zjavné, že je tu riešená právna otázka, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, čím je nepochybne daný dôvod dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Názor dovolacieho súdu uvedený v rozhodnutí 3Cdo/117/94 a názor ústavného súdu v rozhodnutí II. ÚS 484/2015 vychádza z toho (naproti vyššie uvedenému názoru aj odvolacieho súdu), že dokonca aj ústna zmluva o prevode nehnuteľnosti zo 70-tych rokov môže byť podkladom pre následné vydržanie. Preto sa domnieva, že súd nemôže určiť, že vlastníkom predmetných dvoch parciel (č. 1164/3 a 1164/2) je Obec Beňuš, či ktokoľvek iný. Preto mala byť žaloba v tejto časti zamietnutá. Tvrdenia žalobcu 2/ v konaní nie sú ničím podložené a nezodpovedajú skutočnosti. Predmetné dva pozemky predstavujú v skutočnosti dvor prináležiaci k drevenici dovolateľky (parcela 1164/3) a vchod/prístup na uvedený dvor z verejnej komunikácie (parcela 1164/2). Ani jedna z uvedených parciel vôbec neslúžila Obci Beňuš, a to ani ako miestna komunikácia, ani ako verejná plocha, pričom Obec Beňuš žiadnu z uvedených parciel vôbec neužívala ani nespravovala. Dovolateľka tvrdila v celom priebehu konania pred súdom prvej inštancie, aj pred súdom druhej inštancie, že vlastnícke právo k týmto parcelám nadobudla vydržaním jej právna predchodkyňa pani S. C.. Navrhla, aby dovolací súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP vydal uznesenie, ktorým zruší rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie. Uplatnila si aj náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalobcovia 1/, 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 30. septembra 2022 sp. zn. 5Cdo/9/2021 dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu Banskej Bystrice z 24. júna 2020 sp. zn. 15Co/266/2018 zamietol a vyslovil, že žalobcom 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

5.1. V odôvodnení uviedol, že dovolanie je v časti namietajúcej vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b), c) CSP nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

6. Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 11. júna 2024 č. k. III. ÚS 474/2023 - 52 rozhodol:

1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/9/2021 z 30. septembra 2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/9/2021 z 30. septembra 2022 zrušuje

a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/266/2018 z 24. júna 2020 odmieta.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania 663,57 eur a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je v časti prípustné i dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu vo výrokoch I., II., III., V., VI. a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné

konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Nesprávny procesný postup odvolacieho súdu podľa dovolateľky spočíval v tom, že v konaní pred súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 12. marca 2018 došlo k hrubému porušeniu zásady rovnosti strán, keď súd prvej inštancie poučil právneho zástupcu žalobcov ohľadom naformulovania správneho znenia petitu žaloby a odvolací súd takýto postup odobril. Dovolací súd si za týmto účelom zabezpečil zvukový záznam z pojednávania konaného dňa 12. marca 2018 pred súdom prvej inštancie, uskutočnil jeho doslovný prepis, preskúmal obsah spisu a dospel k záveru, že daná námietka dovolateľky je neopodstatnená, pretože v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľku na jej procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Zo zvukového záznamu pojednávania na súde prvej inštancie dňa 12. marca 2018, z jeho prepisu je zrejmé, že sudca ohľadne predbežného právneho názoru uviedol, „že od tej pripustenej zmeny žaloby došlo k tomu, že teda v podstate v zmysle toho geometrického plánu, ktorý bol priložený k tej zmene žaloby, došlo v podstate pri zmene žalovaného R. na súčasnú žalovanú v podstate k tomu, že nehnuteľnosti, ktoré boli pôvodne zapísané na LV XXX sú teraz zapísané na inom LV. Tu by som len chcela poukázať na tú zmenu podľa aktuálneho výpisu sa už nejedná o LV pod týmto číslom. Ale to už v podstate bolo po tej zmene zapísané, čiže už v roku 2012 je to výpis z LV XXXX pre katastrálne územie A.. Čiže tie nehnuteľnosti vlastne, týka sa to nehnuteľnosti v podstate pozemku parcelné číslo 1164/2, je v súčasnosti teda zapísané na inom LV. To je vlastne jedna zmena. Teda minimálne v tejto časti nie je zrejmé, či tak ako je to teda navrhované v súčasnosti, či aj bude možné vykonať zmenu zápisu v katastri nehnuteľnosti, a teda či zo strany katastra bude akceptovaný tento geometrický plán, keďže teda došlo tam k tým zmenám, ktorým došlo a ďalšia vec by som sa vlastne chcela spýtať právneho zástupcu žalobcu, či vzhľadom na tento navrhovaný petit, ako je teda navrhovaný, ako je pripustený je k nemu síce pripojený geometrický plán, ale akým spôsobom by vlastne katastrálny úrad alebo katastrálny odbor mal tento rozsudok zapísať, aby teda to bolo potom aj zaznačené v katastrálnom aparáte. S tým, že ale potom vravím, chcete na základe geometrického plánu, tak potom ako by mal ten na základe tohto rozsudku pokiaľ je to takto navrhované, pokiaľ teda nie je tam odkaz hlavne po tom ešte aj to by som chcela poukázať, že teda pokiaľ to chcete navrhovať podľa geometrického plánu tak potom, musí tam byť nejaký odkaz v tomto petite. No ja som len z dôvodu, aby teda rozhodnutie pre obe strany nebolo prekvapivé, aby teda, vzhľadom k tomu, že spor trvá viac rokov a je teda zrejmé, že aby sa teda dospelo k nejakému spravodlivému rozhodnutiu a nie len formálnemu, z dôvodu určitých procesných vecí ako, je zrejmé že teda žalobcovia sú zastúpení advokátom. Súd postupoval podľa § 181 ods. 2 CSP s tým, že uviedol svoje predbežné právne posúdenie veci v tomto štádiu konania vzhľadom k tomu, že od posledného rozhodnutia v danej veci uplynula dlhšia doba s tým, aby toto rozhodnutie nebolo nečakané a nepredvídateľné a respektíve, aby oboznámil prítomných so zmenami, ktoré od posledného rozhodnutia vo veci nastali“. Teda z citovaného prepisu zvukového záznamu z pojednávania súdu prvej inštancie dňa 12. marca 2018 nevyplýva, že by došlo zo strany súdu k poučovaniu právneho zástupcu žalobcu ohľadne naformulovania správneho znenia petitu žaloby. Tvrdenia dovolateľky sú nedôvodné, nie je zrejmé, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení dovolateľky majúceho za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

15. Keďže konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom

právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

18. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

20. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

21. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolená právna otázka uvedené kritérium nespĺňa a jej formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinštančného) súdu. Pre záver o tom, že ide o právnú otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

22. Dovolateľka nastolila v dovolaní právnú otázku, od vyriešenia ktorej podľa jej názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci, pričom táto v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Vymedzila otázku „či má žalobca 1/ naliehavý právny záujem na určení, že je podielovým spoluvlastníkom v rozsahu 1/2 k nehnuteľnosti parc. č. KN 1164/8 o výmere 79 m², zastavané plochy, označenej geometrickým plánom č. 11976454-S-Gp-F-146/2018 z 26. apríla 2018, úradne overeným Okresným úradom Brezno dňa 24. mája 2018 Ing. Danou Šimanovou pod č. 234/18, okres Brezno, obec Beňuš, katastrálne územie A., ak bolo jeho snahou navrátiť právne vzťahy do stavu spred notárskej zápisnice o vydržaní vlastníckeho práva k žalovanej, teda pred rok 1998“. Dovolateľka síce zrozumiteľným spôsobom uviedla v dovolaní konkrétnu právnú otázku, avšak dovolací súd má za to, že takto položenú otázku odvolací súd neriešil a zároveň na jej vyriešení rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo, t. j. vo vzťahu k posudzovanej veci ju tak nemožno považovať za rozhodujúcu. Odvolací súd práve naopak dospel k záveru, že žalobca 1/ má naliehavý právny záujem na určení vlastníctva k parcele č. 1164/8 vo výmere 79 m² v podiele 1/2 k celku, keď sa domáhal určenia svojho vlastníckeho

práva proti žalovanej, ktorá je evidovaná v katastri nehnuteľností ako vlastníčka a na základe rozhodnutia dosiahne žalobca zmenu v zápise katastri nehnuteľností. Dovolateľkou nastolená otázka, ktorá je v podstate vymedzená negatívnym spôsobom, má v danom prípade iba právno-teoretickú povahu a jej zodpovedanie dovolacím súdom by nevedlo k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Cieľom konania pred dovolacím súdom je poskytnúť dotknutej strane reálnu ochranu jej práva, nie riešiť teoretické, či hypotetické otázky. Dovolací súd preto uzatvára, že predložená dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie relevantnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Uplatnený dovolací dôvod tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

23. Čo sa týka druhej právnej otázky ohľadne vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo vzťahu k žalobcovi 2/ dovolateľka vymedzila dovolací dôvod § 421 ods. 1 písm. c) CSP, cituje aj judikatúru najvyšších súdnych autorít.

23.1. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 11. júna 2024 č. k. III. ÚS 474/2023 - 52 v bode 28. uviedol, že: „Aj keď sťažovateľka v dovolaní právnu otázku nesformulovala explicitne, z obsahu jej dovolania je zrejmá a rozpoznateľná právna podstata veci, na riešenie ktorej existujú v judikatúre najvyššieho súdu rozdielne názory, na čo sťažovateľka poukázala aj v dovolaní označením rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré ako ústavne akceptovateľné nadviazal aj citovaný nález ústavného súdu. Sťažovateľka v dovolaní spochybnila záver krajského súdu rešpektujúci všeobecne uznanú právnu zásadu *ignorantia iuris non excusat* (neznalosť zákona neospravedlňuje), podľa ktorého právna predchodkyňa žalovanej nemohla byť dobromyseľná ohľadom existencie svojho práva, keďže sa ujala držby pozemkov na základe zmluvy, ktorá nebola registrovaná, hoci zákon takúto registráciu vyžadoval. Tento záver považovala za nesprávny s poukazom na označené rozhodnutie najvyššieho súdu a ústavného súdu, ktoré túto právnu otázku riešia odlišne, a síce tak, že aj ústna zmluva o prevode nehnuteľnosti zo 70-tych rokov môže byť podkladom pre následné vydržanie. Vzhľadom na záver krajského súdu, ktorý sťažovateľka spochybnila poukazom na označené rozhodnutia stojace v protiklade k týmto záverom, bolo vo veci podstatné zodpovedanie otázky, „či na základe zmluvy o prevode, ktorá nebola zákonným spôsobom registrovaná, mohla právna predchodkyňa sťažovateľky nadobudnúť vlastníctvo k sporným pozemkom vydržaním“.

23.2. Dovolací súd k predmetnej právnej problematike uvádza, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia zo dňa 13. mája 2024 sp. zn. 1VCdo/1/2024 predmetnú právnu problematiku riešil a právne uzavrel, že „právny titul je len jedným z dôkazov preukazujúcich dobromyseľnosť držiteľa a oprávnenosť držby, preto jeho nedostatok pre účely vydržania sám o sebe nemôže zapríčiniť neoprávnenosť držby. Rozhodujúcim vždy bude, či držiteľ konal poctivo, teda napr. či za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“.

23.3. Vo svetle novej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1VCdo/1/2024 zo dňa 13. mája 2024) je právne posúdenie v predmetnej právnej problematike odvolacím súdom nesprávne, viď bod 54. rozsudku odvolacieho súdu, keď odvolací súd v zmysle doterajšej platnej judikatúry najvyššieho súdu tvrdil, že „ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva. Právna predchodkyňa žalovanej, teda so zreteľom na všetky okolnosti nebola dobromyseľná, a teda nemohla nadobudnúť vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam“. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola však prekonaná už hore citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veľkom senáte občianskoprávneho kolégia sp. zn. 1VCdo/1/2024 zo dňa 13. mája 2024. Neobstojí ani potom právny záver odvolacieho súdu citovaný v bode 56. rozhodnutia, že nedošlo k vydržaniu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam právnou predchodkyňou žalovanej. Predmetné právne závery odvolacieho súdu sú teda predčasné.

24. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu otázky, „či na základe zmluvy o prevode, ktorá nebola zákonným spôsobom registrovaná, mohla právna predchodkyňa žalovanej nadobudnúť vlastníctvo k sporným pozemkom vydržaním“, čo zakladá potrebu rozhodnutie

odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP), bolo potrebné aj zrušiť súvisiace uznesenie o trovách konania.

25. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.